

KURJER LITEWSKI

DIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY I LITERACKI

Wychodzi codziennie rano, oprócz dni poświęconych.

Wydawnictwa rok czwarty.

ADMINISTRACJA

Plac Katedralny № 4

Otwarta od 10 — 5 wieczór.

W niedziele i święta od 9 — 10 1/2 rano.

Skrzynka pocztowa № 122 — Telefon № 129

CENY OGŁOSZEŃ:

Nadesłane za jeden wiersz garmentowy w tekście, lub jego miejsce 1 rub. Ogłoszenia na 1-iej stronie za jeden wiersz garmentowy lub jego miejsce 50 kop. Reklamy za jeden wiersz garmentowy lub jego miejsce 30 kop. Nekrologi za jeden wiersz petitu lub jego miejsce przed tekstem 50 kop., po tekście 30 kop. Ogłoszenia zyczące za jeden wiersz petitowy lub jego miejsce 15 kop. Drobne ogłoszenia za jeden wiersz petitowy 3 kop., najniższe 30 kop.

Za dołączenie prospektów do „Kurjera” 7 rub. od tysiąca, oprócz opłaty pocztowej.

Ogłoszenia „Kurjer” drukuje tylko w języku polskim.

Ogłoszenia przyjmują się tylko do godz. 3-iej popołudniu.

KIEROWNIK DZ. EKONOMICZNEGO KONRAD NIEDZIAŁKOWSKI.

SEKRETARZ REDAKCJI LUDWIK ABRAMOWICZ.

REDAKTOR WOJCIECH BARANOWSKI.

KIEROWNICZKA LITERACKA ELIZA ORZESZKOWA.

Rękopisy i listy w sprawach redakcyjnych prosimy adresować: Do Redakcji „Kurjera Litewskiego” w Wilnie. — Ogłoszenia, oferty i listy w sprawach prenumeraty prosimy adresować: Do Administracji „Kurjera Litewskiego” w Wilnie.

Numer pojedynczy 5 kop.

WILENSKIE TOWARZYSTWO WZAJEMNEGO KREDYTU — ulica Wileńska № 26.

Dyskontuje weksle, udziela pożyczki pod zastaw papierów procentowych, weksli, towarów i t. p., inkasuje weksle, wydaje przekazy, przyjmuje wkłady i t. d. Towarzystwo pobiera za dyskonto weksli od 7 — 9%. Płaci za lokacje: na rachunek bieżący zwyczajny 4 1/2%, i warunkowy 6%, na lokatę 1/2 roczną 6%, i na roczną 6 1/2%.

Niezbędny w każdym domu na Litwie i Białej Rusi.

ZAMÓWIENIA

Wielki Ilustrowany Kalendarz „Kurjera Litewskiego” na rok 1909

który opuścił prasę w bieżącym miesiącu, przyjmuje Administracja „Kurjera Litewskiego”, plac Katedralny № 4, oraz wszystkie księgarnie.

Cena Kalendarza kop. 60, w opr. kart. rb. 1 Przesyłka kop. 25.

O wczesno zamówienia uprasza Wydawnictwo Kalendarza.

Niezbędny w każdym domu na Litwie i Białej Rusi.

Wielki Ilustr. Kalendarz „Kurjera Litewskiego” na rok 1909.

Teatr Polski. We wtorek 11 listopada 1908 r.

W TEATRZE MIEJSKIM.

Na beneficj K. Okornińskiego.

„CYGANERJA”

wesoły dramat w 5 akt.

Jutro przedstawienia nie będzie.

„Gdy się zbudzimy z pośród zmarłych”

Ostatnimi czasami w prasie wileńskiej poruszono parokrotnie kwestję utworzenia centralnego związku towarzystw rolniczych Litwy i Rusi. W № 220 „Gońca Wileńskiego” ukazał się artykuł p. t. „Nasze Towarzystwa Rolnicze” pióra p. Jana Iwanowicza, traktujący tę kwestję ze stanowiska najwyższego dla niej uznania i zaprawiony mocnym przeświadczeniem autora, iż tylko ta droga jest wskazana i jedyną dla uleczenia przyszłowiej apatii naszego ziemiaństwa i podniesienia ogólnego stanu rolnictwa w kraju. Ze względu, iż artykuł ten jest poniekąd odbiciem myśli, kierującej obecnie wśród merytorów naszego ziemiaństwa i omawianej „gorąco” na ogólnych zgromadzeniach rolniczych, rzecz przedstawia się poważnie i wartości się przyjrzyć nieco bliżej rozplanowaniu tego projektu i ocenić jego praktyczną doniosłość.

Projektodawcy — jako główny motyw utworzenia takiej organizacji — wskazują „słabą działalność naszych towarzystw rolniczych i coraz bardziej smutniejszą się zainteresowanie towarzystwami wśród ziemian”, czemu ma radykalnie zaradzić centralny związek, „odwołując te instytucje, rozszerzając sferę ich działalności i usabiając przed władzą pewną siłę zbiórną, z którą ona będzie musiała się liczyć, jako z wyrazieliwą potrzeb rolniczych kraju. A wówczas dopiero rozpocznie się owoce prawa naszych towarzystw”.

Doprawdy, rzecz tak prosta do zrozumienia i urzeczywistnienia, a tak płodna w następstwa, iż dziwno mimowoli, żeśmy już dawno nie wpadli na tak zbawiający pomysł. Bo przecież... Saksonja i Württembergia zawiązują swoją kulturę rolną i tylko organizacja „Landeskulturrathów”, więc czemużbyśmy i my... panie, tego... nie mieli spróbować, skoro to takie dobre?

I byłoby wszystko w porządku!

„nasze rady” i „zarządy” nie potrzebowałyby się darmo kłopotać nad wyszukiwaniem specjalnie atrakcyjnych tematów i materiału na ogólne zgromadzenia rolnicze, ani zachęcać do pracy obywatelskiej; nie potrzebowałyby wstrzymywać publicznie, opuszczając tłumnie salę przed poważniejszym odczytem, ani pamawiać do regularnego uiszczania opłat członkowskich... Wszystko to byłoby wówczas prosto zbyt łatwym. Duch Wielkiego Centralnego Związku unosiłby się nad wodami prowincji, i zapładniając je, powoływałby do życia coraz nowe twory, obdarzone talentem i energią do pracy społecznej. I powstałby ruch i życie nowe w tem zaczarowanym królestwie „śpiącego jeziora”. Cuda wizji! Chodził tylko o zbudowanie gmachu — przybytku dla owego „ducha”, poczem lokator bezwarunkowo powiolen się znaleźć. Ale rzeczywistość nieubiegana nasuwa nam przed oczy obraz nieco odmienny.

Przystępując do tak poważnej budowy, należy rozważyć najpierw, jaki materiał mamy pod ręką. Częściami składowymi projektowanego związku będą, oczywiście, istniejące w kraju naszym Towarzystwa rolnicze, a każde z nich weszłoby ewentualnie w skład związku, jako jednostka autonomiczna. Otóż niezmiernie ważnym jest zbadanie, z jakim kapitałem udziałowym, w postaci dorobku ideowego i społecznego — mają przystąpić nasze Towarzystwa rolnicze. Od tego bowiem zależy trwałość nowej budowy i jej styl architektoniczny.

Towarzystwa rolnicze w naszym kraju tworzyły się dwójaką drogą. Jedne, przeważnie wcześniej powstałe, zorganizowały się dzięki wybitnym i wyjątkowo uspołecznionym jednostkom, które mocą swej inicjatywy twórczej potrafiły zgrupować rozproszone siły i zrzeszyć je dla wspólnej pracy.

Lecz gdy zabrakło doskonałych reżyserów i inicjatorów, okazało się,

że ta forma zrzeszenia nie wyrasta organicznie z treści, z uswiadomionej przez ogół potrzeby, lecz była sama niejako treścią, a po usunięciu bodźca zewnętrznego, nie odżywna sokami szczerzej idei, mającej leżeć w założeniu — zmartwiała i zastygła. Inne towarzystwa, późniejszej powstawały już na gotowych wzorach, śpiesząc kopijować ich ornamentykę, która zdaleka mogła się wydawać dość powabną, a w rzeczywistości grzeszyła... brakiem duszy. To też kopje nie odległy daleko od pierwowzorów. I zaczęła się wówczas dziwna „roboty”... bez planu szerszego i bez wiary w powodzenie, roboty — na czekaniu.

Należy jednak oddać słusznego ogółowi ziemiańskiemu, iż w stosunku swoim do owej „roboty” okazywał więcej szczeroci od swych przywódców. Podczas gdy ci bowiem, przytoczeni nadmiarem pracy, starali się w dobrej wierze mówić w siebie i ogół, iż od rezultatów tej pracy zależy dobrobyt, a nie widząc przed sobą wyraźnego celu. Kontakt sali ze stołem przyzwoitym — przetrwał się. Inaczej nie sposób byłoby wyłomaczyć psychologicznie zachowania się tego ogółu. Bo jeżeli ktoś spostrzeżę jasno i uczucie cel, do którego ma dążyć, oraz rozumie, iż osiągnięcie tego celu jest dla niego kwestją najżywniejszą w danej chwili, to absolutnie nie można przypościć, aby nie chciał do niego dążyć.

Jeśli zaś fakt taki ma miejsce, to należy skonstatować z całą stanowczością, iż albo dana jednostka celu tego wyraźnie nie spostrzeżę, albo też jest poważnie chora, niezdolna do wykonania samodzielnego ruchu. Tak w pierwszym, jak w drugim wypadku wszelkie usiłowania merytorów, mające na celu „budzenie ducha czynu” w danej grupie ludzkiej, — o ile nie będą poprzedzone przez akcję szczerą i jasnego uświadomienia tego celu, do którego się ma dążyć, i poparte wewnętrzną pracą nad udrożnieniem chorego organizmu, — wywrą wręcz przeciwny skutek: ogół zniechęci się jeszcze bardziej i zobojętnieje na wszelkie nawoływania. Objawy te dają się już zauważyć w naszych towarzystwach rolniczych w całej pełni.

Otóż takim jest nasz kapitał udziałowy, z którym pragniemy zbio-

Zarząd Miejski

przyjmuje ogłoszenia firm handlowych i przemysłowych dla pomieszczenia ich na kurtynie teatralnej w Sali Koncertowej domu miejskiego przy ul. Ostrobramskiej.

O warunkach dowiedzieć się można w 3-im wydziale Zarządu miejskiego od 10 do 3-iej codziennie z wyjątkiem niedziel i dni świątecznych. 1-383a

LECZNICA PRYWATNA

z łózkami stałymi i dla kobiet spodziewających się porożu. akusz. E. Wysockiej - Gringhaus. Lecznica zarządza lekarz-akuszer. Koszt bardzo przystępny. Wilno, ul. Portowa d. № 3, 90-3 2-gi dom od Zawalnej. 377a

Salon koncertowy w ogrodzie Botanicznym. Dział 11 Listopada. KONCERT MONSTREI. ATTRAKCJE. La Gitanilly, YANOE, Tokarka, L. de Ver, Dalimora, K. Florens i in. DEBIUTY. Początek o godz. 10 wiecz. 15 listop. Maskarada. Bioskop. Typy paryskie. Reżyser WOLKIN.

KONIEC ŚWIATA. Przekład z angielskiego. Mr. Phillips, były sekretarz państwa — pisał ojciec Blackmore — którego mi Wasza Eminencja... Ciekawy jest stan jego duszy. Wiary we właściwe znaczenie nie ma, lecz całą nadzieję pokłada w Kościele i Kościeleci pragnąłby wstąpić do reguły Ukrzyżowanego, co, jak wiadomo, jest dlań niedostępnym. Niepodobna wątpić o jego szczerości. Mniej szczerzy lub lekomyślni, przeszedłby już na katolizm. Chciałbym, by Eminencja... Przed wyjazdem z Anglii Percy widywał pana Phillips, który... Przekład z angielskiego.

ych się uznana była za dostatecznie przygotowaną do składania przygotowanych ślubów. Wypada pamiętać, że z tych trzech milionów mieszkańców Rzymu, dwa co najmniej składały się z ludzi wyprobowanych, z dobrowolnych wygnawców, przekładających życie ciche i ubogie, w cieniu Kościoła Chrystusowego, od świętości własnej, lecz bezbożnej obojętnej. Piątego dnia zaciągania się rycerzy zakonu Ukrzyżowanego, niezwykły zaszedł wypadek. Gdy król hiszpański, nad grobem stojący starzec, zachwiał się, chcąc przykleknąć, Papież nagłym ruchem podniósł się na swym tronie, podtrzymał go i uściśnął, poczem, wznosząc ramiona w górę, zawołał donośnym głosem: „Benedictus Dominus! Błogosławion niech będzie Bóg, Pan Izraela, który stąpił i nawiedził lud swój. My, Jan, zastępca Chrystusa na ziemi, sługa sług Pańskich, grzesznik wśród grzeszników, pozdrawiamy was w imię Najwyższego, przyobiecując grzechów odpuszczenie i żywot wieczny każdemu, kto wytrwa w złożonych ślubach. W imię Tego, co zawisł na Krzyżu, upominamy was i zaklinamy, byście się cierpień i śmierci ciała nie bali. Jezus Chrystus i Najświętsza Matka Jego niech będą z wami.” I opowiadał o krwi męczenników, wskazując na grób pierwszego Apostoła. Nowozacni rycerze zakonu

Ukrzyżowanego, krew i życie oddać winni na świadectwo swej wiary. Wola ich złożona została z Wolą Najwyższego. Czystość cielesna wina podtrzymywać czystość duszy. Ubóstwo na ziemi jest znamieniem dzieciów Królestwa Niebieskiego. Gdy Papież, w solennym milczeniu, udzielił potem błogosławieństwa urbi et orbi, zdawało się niektórym z obecnych, że widzieli nad nim zawieszoną, białą i mglistą, jak cień lekka, jak woda przezroczyście gółębcę. Trudno opisać co się działo w Rzymie i jego okolicach. W tysięcznych rodzinach rwały się łudzkie węzły. Mężowie dążyli do obrazy przedmiotów zbytku, a tysiączne depesze i listy oznajmiały światu o tem, co zaszło. Świat śmiał się z tego głośno, szaleństwem mianował. Zakon Ukrzyżowanego rozpuścił konary w najdalsze zakątki, kiedy katolicyzm przetrwał. Zawszad też dochodziły do Rzymu pomyślnie wieści: duch się zagrzął, misjonarze zdwoili gorliwość, odwaga i nadzieja wstępowała w wąpiących, przesładowanie rozkwitło, jak w czasach apostołskich. W Paryżu czterdziestu zakonni-

ków zostało spalonych żywcem na lewym brzegu Sekwany, zanim rząd zdołał tam zapobiedz. W Hiszpanji, Holandji, Rosji było gorzej pono. W Dusseldorfie osiemnastu mędzów i chłopców porwano z kościoła św. Wawrzyńca, gdzie słuchali prymarji, i wtrącono do miejskiego kanału, zasypując gradem kamieni. Jednocześnie więzienia niewielkie zapelniały się odmawiającymi udziału w nowym kulcie. Świat wzruszał na to wzgardliwie ramionami. Mieli za swoje! Rzady winne były jednak powstrzymać wielkość tłumów przeciw tym nowym apostołom zabobonów... W bazylice św. Piotra robotnicy wydadły nie mogli wykubania na piastach imion nowych i błogosławionych męczenników. Na Boże Narodzenie oznajmiono, że w ostatnim dniu roku Papież odprawi w bazylice w konfesji Mszę, na intencję nowego zakonu. Wszyscy członkowie świętego Kolegium mieli być obecni. Z prowincji i z obcych krajów wezwano kardynałów. Zdawało się, że Papież chce zaświadczyc wobec całego świata, że Kościół przyjmuje rzuconą sobie rękawicę.

Papieżowi przy drugiej jego Mszy, san trzy msze odprawił o północy, w domowej swej kaplicy. Poczem, po raz pierwszy widział wznowioną po latach wielu papieską procesję, dążącą przy blasku pochodni z Lateranu do kościoła św. Anastazji. Wejście do kościoła dozwolone zostało wybranym, lecz tłumy zaległy ulice, przez które orszak miał przechodzić. Do Mszy użył Papieżowi, jak zwykle, królowie i cesarze. Percy przypatrywał się temu wszystkiemu w głębokiej zadumie. Światła noc betleemska, cudne, prastare kłody oddalały myśl od Golgoty i ciemności, które ją obkłyły. W oplatku, podnoszonym przez białe palce arcykapłana, starca, jawiło się Dziecię śłodkie, cudowne, nie zaś oblicze Tego, co krew swą za ludzi przelał. „Adeste fideles”, śpiewał chór na trybunie. Pokłon niesmy radosny i lez nie lejmy. Niech serca nasze oddychają czystością niemowlęcą, pokojem, wesołością. Śpiewajmy i kolendujemy Boskiej Dziecinie. Cieszcie się ludy i narody, ciesz się córko Izraela, bo oto moc twoja i siła, a zbawienie w Panu swiata. Cieszcie się i radujcie, zanim nadajdzie czas lez i konania... Zanim Pan swiata tego powstanie przeciw Przedwiecznemu... (D. C. N.)

Dziwne było to święto Bożego Narodzenia. Percy, powołany do asystowania.

NAJNOWSZA, ULEPSZONA MACZKA MLECZNA DLA DZIECI... ALPINA (Szwajcarka) LOZANNA

REPREZENTACJA FIRMY VILLEROY i BOCH... Dostawcy Dworu Jego Cesarskiej Mości... MARSZAŁKOWSKA 98, róg Alei Jerozolimskiej

BILANS WILEŃSKIEGO BANKU ZIEMSKIEGO W dniu 1 listopada 1908 r.

Table with 2 columns: Stan czynny (Active Balance) and Stan bierny (Passive Balance), listing various assets and liabilities.

Szkoła Rzemiosł i Przemysłu Artystycznego dla Kobiet (dawniej A. Korycińskiej) Warszawa Świątokrzyska 27 m 6

SAVOY Pierwszy hotel w Warszawie, w centrum miasta, urządzony z największym komfortem...

!!!Precz z brylantami!!! Maszynowy złoty pierścionek 56 próby męski lub damski, najmłodniejszego i fantastycznego fasonu...

Główny kantor fabryczny L. Dorotyński w Łodzi. Wysła jak lat poprzednich detalicznie po cenach hurtowo-fabrycznych...

KOLUMB Patentowane nieślizkie kalosze. ZWRACAJCIE UWAGĘ. Na Herb Państwa i znak fabryczny...

Palniki naftowo-żarowe o silniczkach 50 świece. Najlepszej konstrukcji. Komplet (z siatką i szkieletem) 3 rb. 75 kop.

NAJLEPSZE DO MYCIA SA MYDŁA Przetkane higieniczne, delikatnie skórę i chronią ją od wpływu temperatury...

UBEZPIECZENIE NA ŻYCIĘ. Najstarsze w Rosji i jedyne czyste Towarzystwo, zajmujące się wyłącznie i specjalnie ubezpieczeniem na życie...

Wileńskiej Głównej Agentury Główny Agent J. A. Mendelew. KONIAK SARADZEWA WARSZAWSKIE HIGIENICZNE LABORATORIUM MIEJSKIE...

Szkoła wydaje patenty. Zapisy przyjmują kancelaria od godz. 10-11 i od 3-7. Ceny przystępne. 1195a

KSIĘGARNIA „KULTURA“ W WILNIE, ul. Dominikańska № 14, 1315a otrzymała i poleca następujące nowe książki...

P. DOWBOR ulica Wielka № 25 (d. Glezera). Trumny i wianki z wianek fabryk

W Restauracji BRISTOL codziennie podczas obiadów i kolacji gra orkiestra damska i śpiewa chóór męski...

Hacele H do podkówek oryginalne Leonhardta, znane z wyborowego gatunku, opatrzone marką fabryczną...

KRYSZTOF BRUN i SYN Skład towarów żelaznych i narzędzi W WARSZAWIE, plac Teatralny.

Dla pp. handlujących nadarza się Korzystna okazja dodatkowego zarobku dużych pieniędzy.

Biuro Nauczycielskie W. Rościszewskiej w Warszawie Bracka Nr 23. Rekomenduje Nauczycieli, nauczycielki, freblówki polki...

S. FROST dawnej J. KOPERSKI WARSZAWA Nowy-Swiat № 49 we wszystkich stylach. Wielki wybór miękkich mebli

Jeśli chory jesteś na trypsa, w formie ostrych lub chronicznych, lecz to nie przegrabca, odnowienie do twojego zdrowia...

Biuro pierwszorzędnej Leokadii Max Angeliki wykładowca, druga b. Warszawa, Marszałkowska 148.

Dla smakoszów kartańska dobra służba, polecani. Oferty Administracji Kurjera Litewskiego dla „Pracodawcy“

Lokaja kawalera, znanego, polecani. Oferty Administracji Kurjera Litewskiego dla „Pracodawcy“

Lekarz potrzebny do m.ka Ludność 10000, subsydjum 1000 rubli, oprócz wojny praktyki...

Osoba młoda, poszukuje wygodnego domu, jako starsza pokojowa. Zna kraj i sycy, posiada dobre świadectwa...

Potrzebny do majątku praktyczny ekonom, z dużym praktyką i gruntowną znajomością użytku roln. głównie produkcji kartofli...

BEZ WĄTPIENIA Ze wszystkich napojów najlepszym jest herbata. Najlepszą zaś ze wszystkich-herbata handlowego domu J. J. DUBININA w Moskwie.

KAPSULKI KAWAZOL D-r BALFOUR w Paryżu Radyczny środek przeciw (różnym) ostr. i chronię. Tryper-choroba, która wyleczy bardzo trudno...